

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3188/2018. (VI. 8.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék, mint másodfokú bíróság 117.Pkf. 636.936/2017/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (Dr. Galambos Károly Ügyvédi Iroda 1054 Budapest, Alkotmány utca 4., I/105., eljáró ügyvéd: dr. Galambos Károly ügyvéd) útján terjesztett elő alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján, amelyben kérte a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 117.Pkf. 636.936/2017/3. számú végzése, valamint a Pesti Központi Kerületi Bíróság 22. P.87.262/2017/4. és 22.P.87.262/2017/5. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Az indítvány szerint a támadott bírói döntések sértik az Alaptörvény I. cikkének (1)–(3) bekezdéseit, II. cikkét, IV. cikkének (1) és (2) bekezdéseit, XV. cikkének (1) és (2) bekezdéseit, XXVIII. cikkének (1)–(2) és (7) bekezdéseit, valamint az R) cikk (1)–(3) bekezdéseire és 28. cikkére tekintettel a Nemzeti Hitvallás egyes rendelkezéseit is. Az indítványozó egyidejűleg kérte, hogy az Alkotmánybíróság az eljárásának befejezéséig a Pesti Központi Kerületi Bíróság 22.P.87.262/2017/5. sorszámú jogerős végzésének végrehajtását „függeszse fel”.
- [2] 2. Az indítványban és a támadott bírósági határozatokban foglaltak alapján az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy a következőképpen foglalható össze.
- [3] 2.1. Az indítványozó 2017. március 30-án kelt indítványában végrehajtás megszüntetése iránti keresetlevelet terjesztett elő a magyar állam ellen, részben elévülésre, részben arra hivatkozva, hogy a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt. (a továbbiakban: MNV Zrt.) a perköltség tekintetében nem képviselhetette a magyar államot, valamint az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 97. § (3) bekezdése alapján az ún. kisösszegű követelés bírósági végrehajtás útján nem érvényesíthető. A Pesti Központi Kerületi Bíróság 2017. április 7-én kelt végzésében hiánypótlásra hívta fel az indítványozót egyrészt arra vonatkozóan, hogy a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 366. §-ára tekintettel igazolja, hogy a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 41. §-a, illetve 56. §-a szerinti eljárást lefolytatták, másrészt arra, hogy az indítványozó a régi Pp. 24. § (1) bekezdése szerint valószínűsítse a pertárgy értékét, harmadrészt igazolja, hogy milyen okból, mely jogszabályi rendelkezés alapján illeti meg az illetékfeljegyzési jog, vagy rója le a végrehajtási ügyérték szerinti illetéket. Az indítványozó – állítása szerint – a hiánypótlásnak 2017. május 16-án kelt beadványában eleget tett, egyben az eljárás szabálytalansága miatt kifogást terjesztett elő, valamint kérte a perből a bíró kizárását. A kifogásban foglalt hivatkozás szerint, mivel a bíróság a keresetlevelet 2017. április 4. napján vette át, a régi Pp. és a Vht. rendelkezései szerint legkésőbb a 15. napra, azaz 2017. április 19-ig tárgyalást kellett volna kitűznie, ezzel szemben nincs észszerű magyarázat arra, hogy a 2017. április 7. napján kelt hiánypótlásra felhívó végzést, miért csak 2017. április 24-én adták postára. Állította az indítványozó kifogásában továbbá, hogy a Vht. 41. és 56. §-ai szerinti eljárásnak nincs jelentősége, mivel álláspontja szerint a végrehajtási eljárást ellene álképviselő indította, hiszen a magyar államot a végrehajtási eljárásban az MNV Zrt. nem képviselhetette volna. Hivatkozott az indítványozó arra is, hogy a pertárgy értékét keresetlevelében megjelölte, így az annak valószínűsítésére vonatkozó hiánypótlási felhívás jogszabályba ütközik. Mindezek alapján álláspontja szerint a hiánypótlás elrendelésére megalapozatlanul került sor, ezért kérte, hogy a bíróság intézkedjen a tárgyalás kitűzéséről. Végül – mivel úgy ítélte meg, hogy a tárgyalás kitűzésének halogatása indokolatlan és jogszabályba ütköző volt és ezért az eljáró bírótól az ügy tárgyalagos, pártatlan megítélése nem várható el –, elfogultságra hivatkozva kérte az indítványozó a bíró perből való kizárását és másik bíró kijelölését.

- [4] 2.2. A Pesti Központi Kerületi Bíróság 22.P.87.262/2017/4. számú 2017. május 26-án hozott végzésével az indítványozónak az eljárás szabálytalansága miatti kifogását figyelmen kívül hagyta. Megállapította a bíróság azt, hogy a perindítás hatályai nem álltak be, mivel a keresetet a bíróság az ellenféllel még nem közölte, így az eljárás szabálytalansága elleni kifogás az eljárás ezen szakaszában nem terjeszthető elő, és mivel a hiánypótlást tartalmazó végzés ellen fellebbezésnek nincs helye, ezért azt az indítványozó az eljárást befejező határozatban kifogásolhatja. A bíróság az indítványozónak az eljárási határidőkkel, valamint a végrehajtási eljárás felfüggesztésével kapcsolatos kifogásaira a végzésben tájékoztatást adott. A határidők kapcsán a bíróság rögzítette, miszerint a keresetlevél 2017. április 4. napján érkezett, 2017. április 5-én került kiszignálásra, 2017. április 27-én (nyilvánvaló elírás, az indítványozó szerint a dátum 2017. április 7.) hozta meg a bíróság a hiánypótló végzést, melynek kiadása iránt 2017. április 18-án intézkedett. A posta 2017. április 26. napján és 2017. május 4. napján helyezett el értesítőt az indítványozó levélszekrényében, majd az indítványozó a hiánypótlási felhívást 2017. május 9. napján vette át. A bíróság szerint az eljárási határidők megsértésére nem került sor, az, hogy az indítványozó egy hónappal később vette kézhez a bíróság hiánypótlási felhívását, mint ahogy a keresetlevelét benyújtotta, az indítványozó saját magatartására vezethető vissza, mert a hiánypótlási felhívást csak a második postai értesítőt követő ötödik napon vette át.
- [5] 2.3. A Pesti Központi Kerületi Bíróság az indítványozó által bejelentett kizárási kérelem tárgyában hozott 9.Pk.220.094/2017/2. számú, 2017. június 8-án kelt végzésével a bíró kizárását megtagadta.
- [6] 2.4. A Pesti Központi Kerületi Bíróság 22.P.87.262/2017/5. számú, 2017. június 16-án hozott végzésével a keresetlevelet a régi Pp. 130. § (1) bekezdés *j*) pontja alapján idézés kibocsátása nélkül elutasította. A végzésben tájékoztatta az indítványozót arról, hogy a keresetlevél beadásának jogi hatályai fennmaradnak, ha az indítványozó az elutasító határozat jogerőre emelkedésétől számított harminc nap alatt a keresetlevelet szabályszerűen újra benyújtja, vagy követelését egyéb úton szabályszerűen érvényesíti.
- [7] 2.5. Az indítványozó fellebbezése alapján a Fővárosi Törvényszék, mint másodfokú bíróság 117 Pkf.636.936/2017/3. számú végzésével a Pesti Központi Kerületi Bíróság 22.P.87.262/2017/5. számú végzését – a régi Pp. 259. §-ára és 253. §-ának (2) bekezdésére hivatkozva az indokolás pótlásával – helybenhagyta. A másodfokú bíróság szerint az elsőfokú bíróság helytállóan alkalmazta a régi Pp. 130. § (1) bekezdés *j*) pontját, azonban indokolása hiányos volt, mert nem jelölte meg, hogy a keresetlevél mely hiányosságai vezettek annak idézés kibocsátása nélküli elutasításához. A másodfokú végzés rámutatott arra, hogy mivel az indítványozó keresetét az első- és másodfokú perköltség tekintetében elévülésre alapította, amely a Vht. 41. §-a körében vizsgálható, továbbá a felülvizsgálati eljárásban megítélt perköltség körében a keresetben foglalt hivatkozás a Vht. 56. §-a szerinti eljárás lefolytatására alapot szolgáltat, így az elsőfokú bíróság helyesen hívta fel az indítványozót a Vht. említett rendelkezései szerinti eljárás lefolytatásának igazolására. A felhívásnak az indítványozó nem tett eleget, ezért a keresetlevél idézés kibocsátása nélkül történő elutasítása ez okból megalapozott volt. Megállapította ugyanakkor a másodfokú bíróság azt is, hogy a pertárgyérték pontosítására tévesen hívta fel az elsőfokú bíróság az indítványozót, mert az a keresetlevélben megjelölésre került. Ugyanakkor a másodfokú bíróság szerint az illetékfeljegyzési jog jogszabályi, illetőleg ténybeli alapjának megjelölésére indokolatlan hívta fel az elsőfokú bíróság az indítványozót, e hiányosság pótlásának elmulasztása azonban önmagában nem indok a keresetlevél idézés kibocsátása nélküli elutasítására. Az elsőfokú bíróságnak az indítványozót ismételtelen fel kellett volna hívnia a kereseti illeték lerovására és csak ennek elmulasztása esetén lett volna alkalmazható a régi Pp. 130. § (1) bekezdése szerinti jogkövetkezmény – állapította meg a másodfokú bíróság. A 22.P.87.262/2017/4. sorszámú végzéssel elbírált, eljárás szabálytalansága miatti kifogás nyomán a másodfokú bíróság hangsúlyozta, hogy az indítványozó a tárgyalás kitűzésével összefüggésben emelt kifogást, amelynek pedig a fellebbezés alaptalansága folytán eljárásjogi jelentősége nem volt, hiszen az elsőfokú bíróság megalapozott döntése folytán tárgyalás kitűzésének nem volt helye. Végül rámutatott arra is, hogy az eljáró bíró kizárásának megtagadásáról rendelkező végzést nem bírálhatta felül, mert a régi Pp. 18. § (4) bekezdése értelmében a kizárás megtagadása miatt csak abban a fellebbezésben lehet panaszt tenni, amely az ügy érdemében hozott határozat ellen irányul, a szóban forgó esetben azonban az ügy érdemében határozat nem született, a bíróság az elsőfokú bíróság eljárást befejező végzését bírálta felül.
- [8] 3. Az alkotmányjogi panaszban foglaltak szerint a támadott végzések sértik az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdését, valamint a XXVIII. cikk (1)–(2) és (7) bekezdéseit azáltal, hogy alapos és kellő indok nélkül megakadályozták az indítványozó tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jogának érvényesülését, keresetlevelének pártatlan

és érdemi elbírálását. Álláspontja szerint alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést is felvet az, hogy az indokolás kiegészítésével törvényessé teheti-e a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság határozatát, azaz az elsőfokú eljárásban eljáró egyesbíró „fejében levő gondolatokat” képes-e a másodfokú bíróság három bíróból álló, fellebbezést elbíráló tanácsa megfejteni és az elsőfokú végzés indokolását a fellebbezés kapcsán pótolhatja-e. Véleménye szerint az elsőfokú bíróságnak a régi Pp. 221. § (1) bekezdésében foglalt hatáskörét a másodfokú bíróság nem veheti át, az indokolás kiegészítésével nem hagyhatja helyben az elsőfokú végzést, mert ezzel a másodfokú bíróság a fórumrendszer elkülönültségét és ezáltal a pártatlanságot sérti. Ugyancsak a XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét eredményezte, hogy a másodfokú bíróság figyelmen kívül hagyta azt az indítványozói érvelést, miszerint a keresetlevélnek nem volt olyan hiányossága, amely miatt azt el lehetett volna utasítani. Álláspontja szerint ugyanis okszerűtlen az a következtetés, hogy a Vht. 41. §-a és 56. §-a szerinti eljárás a perindítás feltétele, hiszen a kereset elsődlegesen az elévülésen és azon alapult, hogy a magyar államot nem képviselheti a perbeli követelés tekintetében az MNV Zrt. Nem vette figyelembe álláspontja szerint a másodfokú bíróság azt sem, hogy a fellebbezésnek tárgya volt a kizárás megtagadása és az eljárás szabálytalansága miatti kifogás is. Az indítványozó szerint az elsőfokú bíróság 2017. április 7-én meghozott hiánypótlási végzése nem tekinthető ezen a napon meghozottnak, ha a postára adására csak két héttel később, 2017. április 24-én került sor. Az indítványozó úgy véli, hogy a fennálló tényekből és körülményekből, különösen a késedelmes postára adás tényéből arra lehet következtetni, hogy a végzés meghozatalára és a bíró által történő aláírására nem az iraton lévő napon (2017. április 7-én) került sor. Az indítványozó szerint továbbá a postai kézbesítésre vonatkozó jogszabály a címzett számára nem teszi kötelezővé azt, hogy a hivatalos iratot az első kézbesítésekor vegye át, a postai értesítő hátrahagyása pont azt a célt szolgálja, hogy a küldeményt a fél később is jogszerűen átvehesse. Véleménye szerint az elsőfokú bíróság mintegy „megtorlasként sózta ezt” a kézbesítéssel kapcsolatos mulasztást a „nyakába.” Az indítványozó ezzel kapcsolatban állította az Alaptörvény II. cikke szerinti emberi méltósághoz való jogának sérelmét azért, mert az elsőfokú bíróság által a felperesre hárított köteleességszegést fenntartotta a másodfokú bíróság is. Állította az indítványozó az Alaptörvény XV. cikkében foglalt törvény előtti egyenlőség követelményének sérelmét is, mert az eljáró bíróságok megakadályozták a perbevitelt jognak tárgyaláson való érvényesítését, ezáltal – véleménye szerint – az indítványozó mint felperes nem lehetett egyenlő jogú az alperes magyar állammal. Végül hivatkozott az indítványozó arra, hogy az Alaptörvény IV. cikkében foglalt szabadsághoz és biztonsághoz való jogát is sértették a támadott bírói döntések, mert a szabadság és biztonság körébe tartozik a jogi biztonság feltételeinek megteremtése, tehát az, hogy a bíróság előre láthatóan, az időrendben meghatározott eljárás pontos betartásával, kiszámíthatóan hozzon a kereset tárgyában döntést. Jelen ügyben azonban álláspontja szerint a bíróságok nem adtak arra választ, hogy milyen hiányosság tette lehetetlenné a kereset tárgyalásra való kitűzését.

- [9] 4. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdéseiben meghatározottak alapján mindenekelőtt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie, ezért az Alkotmánybíróság tanácsban eljárva elsőként azt vizsgálta, hogy az Abtv. 27. §-a szerinti indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz előterjesztésére vonatkozó, törvényben meghatározott követelményeknek. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz felvesse a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést tartalmazzon. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását.
- [10] 4.1. Az indítványozó a Fővárosi Törvényszék, mint másodfokú bíróság végzését 2017. december 11-én vette át, az alkotmányjogi panaszt 2018. február 8-án – az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőn belül – nyújtotta be. Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó törvényi rendelkezést, a sérelmezett bírói döntéseket, az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit, és az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét. Az alkotmányjogi panasz – az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése vonatkozásában – tartalmazza az állított alaptörvény-ellenesség indokolását, valamint kifejezett kérelmet a sérelmezett végzések megsemmisítésére.
- [11] Az indítványozó az alkotmányjogi panaszban támadott bírói döntések alapjául szolgáló eljárásban felperes volt, így érintettsége megállapítható, úgyszintén az is, hogy jogorvoslati lehetőségét kimerítette.
- [12] 4.2. Megállapította ugyanakkor az Alkotmánybíróság, hogy az Alaptörvény Nemzeti Hitvallása, R) cikkének (1)–(3) bekezdései, a 28. cikke, és – önállóan – az I. cikkének (1)–(3) bekezdései nem tartalmazzák az indítványozó számára Alaptörvényben biztosított jogot, ezért e rendelkezésekre alkotmányjogi panasz nem alapítható. Megállapította továbbá az Alkotmánybíróság azt is, hogy az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény II. cikke,

IV. cikkének (1)–(2) bekezdései, XV. cikkének (1)–(2) bekezdései, valamint XXVIII. cikkének (2) bekezdése vonatkozásában alkotmányjogilag értékelhető indokolást nem tartalmaz.

- [13] 4.3. Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseire hivatkozva az alkotmányjogi panaszban is valójában azt a törvényességi kérdést vitatta, hogy az MNV. Zrt képviselhet-e a magyar államot vagy sem és ennek alapján fogalmilag egyáltalán felmerülhet-e vele szemben a régi Pp. 130. § (1) bekezdés *j*) pontjának alkalmazása a Vht. 41. §-ára és 56. §-ára hivatkozással. Ugyancsak a régi Pp. szabályainak törvényességi szempontú értelmezését igényli – és nem tekinthető alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésnek – az, hogy a másodfokú bíróság a fellebbezés elbírálása során az elsőfokú bíróság végzését az indokolás pótlásával helybenhagyhatja-e, ahogyan törvényértelmezési kérdés az eljáró bíró kizárásának megtagadásáról rendelkező végzés konkrét esetben történő felülbíráhatósága is. Végül az indítványozónak az a szubjektív vélekedése, miszerint a hiánypótlásra felhívó végzés meghozatalára nem az ott megjelölt napon került sor, az Alkotmánybíróság eljárásában nem volt vizsgálható.
- [14] Fentiek szerint megállapítható, hogy az indítványozó kérelme arra irányult, hogy az Alkotmánybíróság az ügyben meghozott bírósági végzéseket kizárólag a régi Pp. szabályainak az indítványozó érvelése szerinti értelmezéssel, törvényességi indokok alapján semmisítse meg.
- [15] Az Alkotmánybíróság már több ügyben kimondta, hogy a bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamilyeni – vélt, vagy valós – jogsérelem orvoslása eszközének, ellenkező esetben az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb eszközzel már nem orvosolható [lásd például: 3145/2015. (VII. 24.) AB határozat, Indokolás [55]].
- [16] 5. Az indítványozó a fentiekben kifejtettek szerint, a támadott bírói döntésekkel kapcsolatosan nem állított olyan alaptörvény-ellenességet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely felvetné a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet.
- [17] Az Alkotmánybíróság mindezeket figyelembe véve megállapította, hogy az eljárás tárgyát képező alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 27. §-ában, 52. § (1b) bekezdésében és a 29. §-ában szabályozott befogadási feltételeknek, ezért az indítványt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének *a*) és *h*) pontjai alapján visszautasította.
- [18] Az indítványozó kérte, hogy az Alkotmánybíróság a Pesti Központi Kerületi Bíróság 22.P.87.262/2017/5. sorszámú jogerős végzését az alkotmányjogi panasz eljárásának befejezéséig függessze fel. Az Alkotmánybíróság kivételesen, az Abtv. 61. § (1) bekezdésében foglalt körülmények fennállása esetén hívhatja fel a bíróságot a kifogásolt döntés végrehajtásának felfüggesztésére, jelen ügyben azonban a fentiekre tekintettel erről nem kellett rendelkeznie.

Budapest, 2018. május 29.

Dr. Czine Ágnes s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/372/2018.

• • •